

پاینده ایران

مبانی

پان ایرانیسم

عبانی پان ایرانیسم

آرمان و دکترین پان ایرانیسم بر پایه ناسیونالیسم استوار است. در این مختصر می خواهیم بدانیم پان ایرانیسم چیست و این عقیده بر پایه چه مکتبی استوار گشته است.

برای این منظور ابتدا مختصری از اصول پان ایرانیسم را بحث می کنیم و سپس مکتب ناسیونالیسم را شرح می دهیم، آنگاه با شناخت کلی این دو مسحت به آشکار ساختن عبانی پان ایرانیسم می پردازیم. پس این گفتار شامل سه بخش است:

تعریف و اصول پان ایرانیسم، شناخت مکتب ناسیونالیسم و ناسیونالیسم پایه پان ایرانیسم است.

۱ - تعریف و اصول پان ایرانیسم

پان ایرانیسم نهضتی است که عقیده دارد تمام ایرانیان باید در میهن حقیقی خود در زیر یک درفش زندگی کنند.

پان ایرانیسم زاینده وضع تاریخی کنونی ملت ایرانیست چون نژاد به گفتن نیست که در مدت ۱۵۰ سال اخیر کشور ایران تجزیه گشته است و ایرانیان در قطعات جداگان، با رژیمهای گوناگون زیست می کنند.

برای دانستن کامل پان ایرانیسم باید دو مسئله اساسی این مکتب و نهضت را به خوبی بررسی نمود:

میهن ایرانیان کجا است؟ و ایرانیان چه کسانی هستند؟

مسئله اول را تاریخ سیاسی یک قرن و نیم اخیر به خوبی حل می کند و به ما می فهماند که سیاست دول بیگانه و خیانت طبقه حاکمه ایران سبب شد که میهن حقیقی ما تجزیه شود و در شمال، شرق، جنوب و غرب گروهی از هم میهنان ما از دیگر برادران و خواهران خود به دور افتند.

برای حل مسئله دوم اسناد و مدارکی لازم است که در صفحات تاریخ شش هزار ساله، ما نهفته است و تاریخ ما بهترین معرف کسانیست که ایرانی شناخته می شوند و در بدید آوردن فرهنگ ایرانی دست داشته اند. اینست دو مسئله پان ایرانیسم و راهنمایی برای حل آن.

۲ - شناختن مکتب ناسیونالیسم

ناسیونالیسم مشتق از کلمه « ناسیون » به معنی ملت است و به مکتبی اطلاق می شود که در آن ملت به منزله یک واحد قائم به خود شناخته شده است و غالباً به ناسیونالیسم از دو نظر نگریسته می شود:

الف - به منزله یک مکتب تاریخی

ب - به منزله یک مکتب اجتماعی

الف - مکتب ناسیونالیسم تاریخی چه می گوید...

کمیات بدیده های تاریخ جزئیست از سرنوشت ملتها و تاریخ

جز سرگذشت و تغییرات و تحولات ملتها چیزی نیست بنابراین در این مکتب هر چیزی را برای آنکه شناسید رابطه اش را با ملت تعیین می نمایند.

مثلاً نمی گویند ملت اجتماعی از مردمان است، بلکه مردم را به منزله سلولهای نابینا از بیکر ملت می دانند. در مکتب ناسیونالیسم تاریخی هر واقعه تاریخی برای هر ملتی متکی بر نیاز ملی و نیاز ملی عبارت است از اقتضای حیات ملت در آن دوران تاریخ. مثلاً از نظر ناسیونالیسم تاریخی ملی شدن نفت صرفاً یک مسئله اقتصادی توجیه نمی شود بلکه، تمایل ملت ایران را به استقلال طلبی و بیرون راندن نیروی بیگانه آشکار می سازد.

کوتاه سخن، مکتب ناسیونالیسم می گوید سیر تاریخ همان تکوین و تحول ملتها است و بس و عنصری اصیلتر از ملت نمیشناسد.

ب - مکتب ناسیونالیسم اجتماعی چه می گوید. . .

عقاید این بخش از مکتب ناسیونالیسم سبنای قوانین و مقررات اجتماعی است. باید دانست هر یک از مکاتب اجتماعی هنگام وضع مقررات منافع واحد خاصی را مورد توجه قرار می دهد. در مکاتب فرد پرستها واحد مورد نظر فرد است و در قوانین آنها همیشه سعی میشود حقوق افراد محفوظ بماند و آزادی آنها محدود نشود و هر کسی هر چه می خواهد بکند، قوانین فقط هنگامی مانع عمل شخصی می شود که آن عمل حقوق فرد دیگری را ضایع و باطل کند. روسو نمونه این گونه متفکرین حتی ملت را اجتماعی از افراد می دانست که به موجب یک پیمان و قرارداد خیالی با هم عهد کرده اند که مشترکاً زندگانی نمایند. در مکاتب اجتماعیون (سوسیالیستها) ابتدا سخن از این بود که واحد مورد نظر اجتماع است و در قوانین و مقررات بجای آنکه حقوق فرد محفوظ باشد حقوق اجتماع را مقدم دارند و قوانین به منظور ترقی و تکامل اجتماع وضع شود.

این فکر در تحول خود در زیر ماسک مارکسیسم تغییر عجیبی کرد به این معنی که به درجات پست انفرادی تنزل یافته یک فرد مارکسیست معتقد است که هر کس در پی منافع روزمره خویش است و اساس تمام تحولات جهان را بر همین فرمول استوار می داند.

در این گونه، سوسیالیسم باز غایت نظر فرد است. فرد است که باید تحت هر شرایطی که باشد سعی نماید شکمش را سیر کند. در مکتب سوسیالیسم عیب دیگریست که نمی توان حدود جامعه یعنی واحد مورد نظر را تعیین کرد بنابراین عده ای مانند فوریه واحدهای عجیبی از خود ابداع می کنند مثلاً واحد اجتماع را عده ۱۲۰۰ نفری به نام فالانستر می دانند و برخی دیگر برای جامعه حدی فاضل نشده و جامعه بشر را دور از واحدهای ملی تصور نموده و جامعه را اعم

از وحشی و متمدن به یک چشم نگریسته اند.

در مکتب ناسیونالیسم اجتماعی چنانکه از اسم آن پیدا است قوانین به خاطر ترقی و تعالی ملت است از نظر این مکتب هر فرد جزء ملتی است و وظیفه ای به عهده دارد که باید آن وظیفه را با تمام قوای جسمانی و دماغیش ادا نماید. از نظر این مکتب جامعه برای تن آسایی افراد نیست بلکه افراد عهده دار پیشرفت ملت می باشند که بایستی بر طبق برنامه خاصی سیر کنند. از نظر این مکتب وظیفه دولت تنها حفظ حقوق افراد و جلوگیری از تصادم منافع آنها نیست بلکه حکومت برای رهبری ملت به سوی ترقی و تعیین تکالیف افراد است از نظر این مکتب حفظ خانواده بر حفظ حقوق افراد مقدم است خلاصه از نظر این مکتب تنها اعمالی قانونی است که به خاطر پیشرفت ملت باشد. این بود مختصری از اصول مکتب ناسیونالیسم اگر چه این نام تازه نمی ندارد و نیز اندیشه ملیت فکر سابقه داریست طرح ناسیونالیسم به منزله مکتب اصالت ملت، ویژه ماست.

۳ - ناسیونالیسم پایه یان ایرانیسم است

از دو قسمت اول این مقاله یان ایرانیسم و ناسیونالیسم را شناختیم در این قسمت می خواهیم آشکار نماییم که پایه یان ایرانیسم همان مکتب ناسیونالیسم است.

اندیشه های یان ایرانیسم دو نوع است:

آرمان یان ایرانیسم و دکترین یان ایرانیسم

لذا برای پی بردن به مبانی یان ایرانیسم باید به مبانی آرمان و دکترین یان ایرانیسم پی ببرید.

بنیان آرمان یان ایرانیسم

شالوده یان ایرانیسم از لحاظ آرمان همان مکتب ناسیونالیسم تاریخی است برای درک این مطلب کفایت افکار مکتب ناسیونالیسم تاریخی را درباره ملت ایران بسنجیم.

گفتیم مکتب ناسیونالیسم معتقد است که جنبش واقعی که در کشور اتفاق می افتد بر زمین، نیاز ملی خاص آن زمانست بطور کلی می توان گفت ملت مراحل متفاوت ترقی و فترت را طی می کند، در هنگام فترت وقایع بر زمین اصلاح مستقر است گفتیم برای مکتب ناسیونالیسم، ملت یک مقوله تاریخی است نه یک قرارداد سیاسی لذا اگر قسمتی از مردم ایران را در قطعه، خاکی محصور کنند و نام آن را ایران گذارند و خصوصاً چنین کشوری را به تعویب مجامع بین المللی هم برسانند ساکنین این قطعه خاک ملت ایران نخواهند شد زیرا ملت بنا بر تعریف سیاستمداران به وجود نمی آید بلکه موجودیتی است که به کمک تاریخ شناخته می شود و ملت ایران را آن گونه که موجودیت حقیقی و تاریخی دارد معرفی می کند و یگانگی و

وحدت را در قلب ایرانی بر می انگیزد. اگر بخواهیم پیدایش
پان ایرانیسم را از نظر مکتب ناسیونالیسم تعبیر کنیم باید بگوییم
« پان ایرانیسم نیاز ملی ایرانیانست در دوره فتوت و تجزیه ».

خلاصه، آرمان پان ایرانیسم عبارت است از احکام مکتب
ناسیونالیسم تاریخی درباره ملت ایران

بنیان دکترین پان ایرانیسم

برای کسانی که همه روزه سؤال می کنند رژیم سیاسی و
اقتصادی پان ایرانیسم چیست، توجه بر این جمله جوابی است کافی:
دکترین پان ایرانیسم مبتنی بر عقاید مکتب ناسیونالیسم اجتماعیست
فرمول دکترین پان ایرانیسم این است که ملت ایران را باید
نیرومند ساخت و برای زندگی آینده آماده کرد. تک نیست که وحدت
بزرگترین عامل نیرومندی است، پان ایرانیسم وحدت ایران زمین
را اعلام می دارد.

ملت را باید برای آینده پرورش داد، پان ایرانیسم که متکی بر
احسانت ملت است تنها نهضتی است که نسل کنونی را در مقابل وظیفه
تاریخی خود یعنی ایجاد ایران بزرگ قرار می دهد. در دکترین
پان ایرانیسم دیگر بر سر اینکه سرمایه ملت از کدام شخص یا کدام
طبقه باشد بحث نخواهد شد بلکه معلوم می کند از سرمایه ملت
چگونه باید برای آمادگی ملت استفاده کرد و نیز بحث نخواهد شد
که کدام دسته از مردم حق حکومت دارند بلکه حکومت باید
دستگاههای موجود را چنان به کار اندازد که از همکاری آنها حداکثر
فایده نصیب ملت بشود. پس واحدی که در قانون گذاری ناسیونالیسم
مورد توجه می باشد ملت است آن گونه که ناسیونالیسم تاریخی
معرفی می نماید.

پاینده ایران

از انتشارات کانون آرمان شناسی حزب پان ایرانیست

تاریخ ۱۳۴۲/۱/۱۸